

*Алексєєнко С. І., здобувач вищої освіти СВО Магістр,
Спеціальність 281Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: к.і.н., доцент Щетїніна Т. О.*

РОЛЬ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ В ДЕРЖАВНОМУ ПЛАНУВАННІ

З 2018 року вступив в силу Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку», норми якого встановлюють порядок здійснення стратегічної екологічної оцінки (надалі – СЕО), повноваження суб'єктів СЕО та ряд інших питань, пов'язаних моніторингом державних планів щодо охорони довкілля та безпеки населення. Цей закон є логічним продовженням (започатковано Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23 травня 2017 року) запровадження в Україні європейської практики своєчасної та багатогранної оцінки можливих наслідків впливу на довкілля з боку різноманітних проектів.

Згідно норм чинного законодавства СЕО це «процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, складання звіту про стратегічну екологічну оцінку, проведення громадського обговорення та консультацій (за потреби – транскордонних консультацій), врахування у документі державного планування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування» (ст. 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»). Закон також встановлює порядок проведення процедури стратегічної екологічної оцінки [1].

Фактично СЕО документів державного планування спрямована на запобігання або пом'якшення екологічних наслідків для довкілля та здоров'я і безпечного середовища громадян, що можуть виникнути в наслідок реалізації проектів та заходів стратегічного планування. Здійснення СЕО проекту

документа державного планування виключає необхідність проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи такого документа (ст. 2 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку») [1].

Безпосередньо проведення всіх процедур СЕО закріплюється в Методичних рекомендаціях із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених Міністерством екології та природних ресурсів України 10 серпня 2018 року [2]. Зазначена методика експертизи встановлює чіткі рівні, у відповідності до яких відбувається звітування перед органами влади та місцевого самоврядування за результатами проведення СЕО документів державного планування, а саме:

- якщо документ державного планування охоплює загальнодержавний, регіональний та місцевий рівні, то звіт про результати проведення СЕО подається до Міністерством екології та природних ресурсів України та Міністерства охорони здоров'я України;

- якщо документ державного планування охоплює регіональний та місцевий рівні, то звіт про результати проведення СЕО подається до відповідних місцевих органів.

У 2017 році було проведено СЕО стратегій розвитку для п'яти міст України – Запоріжжя, Івано-Франківська, Кременчука (Полтавська область), Горішніх Плавнів (Полтавська область) і Хмільника (Вінницька область). СЕО для Кременчука, Горішніх Плавнів і Хмільника фахівці проводили в партнерстві з Представництвом Фонду імені Гайнріха Бьоля в Україні [3, с.13].

В Україні першу процедуру СЕО документа державного планування було розпочато 30 жовтня 2018 року Міністерством екології та природних ресурсів України, і відразу на загальнонаціональному рівні щодо проекту Національного плану управління відходами. В ході процедур СЕО буде з'ясовано наскільки безпечним для громадян та довкілля є можлива реалізація проекту Національного плану управління відходами. «Зокрема, у рамках проходження процедури СЕО буде відправлено заяву до Міністерства охорони здоров'я на визначення обсягу досліджень, що дозволить врахувати та передбачити

можливі загрози реалізації Нацплану для громадян. Також у процесі здійснення СЕО, зокрема, мають бути оцінені наслідки для таких компонентів довкілля як ґрунти, атмосферне повітря, водні ресурси, кліматичні фактори та проведено аналіз слабких та сильних сторін проекту Плану з точки зору екологічної ситуації. Сама процедура СЕО триватиме щонайменше 45 днів» [4].

Стратегічна екологічна оцінка – новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи [3, с.5].

Список використаних джерел

1. Про стратегічну екологічну оцінку : Закон України від 20.03.2018 р. // Верховна Рада України. Законодавство України: Інформаційно-пошукова система [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>

2. Методичні рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування : Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10 серпня 2018 року № 296, діє зі змінами, внесеними Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 18 липня 2019 року № 260 [Електронний ресурс] // Міністерство енергетики та захисту довкілля України : офіційний сайт. – Режим доступу: <https://menr.gov.ua/timeline/SEO.html>

3. Методичні рекомендації для проведення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування : [практ. посіб. для посад. осіб органів держ. влади та органів місцев. самовряд.] / Геннадій Марушевський, В'ячеслав Потепенко; Проект ПРОМІС. – Київ, 2019. – 72 с.

4. Міністерство екології та природних ресурсів України першим розпочало процедуру СЕО документа державного планування загальнонаціонального рівня // [Електронний ресурс] // Міністерство енергетики та захисту довкілля України : офіційний сайт. – Режим доступу: <https://menr.gov.ua/news/32844.html>